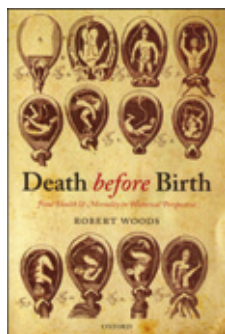

Død før fødselen

Robert Woods

Death before birth

Fetal health and mortality in historical perspective. 312 s, tab, ill. Oxford: Oxford University Press, 2009. Pris GBP 66
ISBN 978-0-19-954275-8

Omkring 1880 var andelen dødfødte i Norge 5–15 %, avhengig av om mor bodde på landet eller i byen, var gift eller enslig. Dødeligheten var størst i byene og blant ugifte. Dette hadde klare sosiale og økonomiske grunner. Tilsvarende forskjeller ses fortsatt i dag mellom forskjellige land, ifølge WHO-statistikk.

Robert Woods, professor i geografi ved Liverpool University, har i mange år arbeidet med spedbarndødelighet. I denne boken diskuterer han demografiske endringer i et historisk lys. Utgangspunktet er at fosterhelse og dødfødsel er stemoderlig behandlet i historisk og demografisk litteratur. Medisinhistorikere har overveiende interessert seg for mødredødelighet og profesjonskonfliktene mellom leger og jordmødre, mens sosialvitere, demografer og epidemiologer har studert barnedødeligheten.

I *Death before birth* er fosteret sentrum for oppmerksomheten. Woods behandler fosterhelse fra 1600-tallet til i dag så grundig som det er mulig, kildenes varierende pålitelighet tatt i betraktning. Han kombinerer grundig kunnskap om medisinsk historie med demografisk og epidemiologisk forskning slik at fremstillingen får en imponerende bredde og dybde. Woods sammenfatning av fødselshjelpens utvikling fra 1700-tallet og fremover er en autoritativ fremstilling med et bredt kilderegister. Samtidig gir han, slik også 1700-tallets forfattere hadde som pedagogisk metode, en serie kasuistikker og fødselshistorier som gjør teksten levende og spennende. Først fra tidlig 1800-tall begynte forfatterne å presentere tall, beregne hyppighet av forskjellige fosterpresentasjoner og hyppighet av forløsningsmetodene. Praktisk erfaring kombinert med tabeller og enkel statistikk var forutsetninger for utvikling av fødselshjelpen. Woods diskuterer også omhyggelig den betydningen autopsier hadde, og har, for å kunne si noe sikkert om forklaringene på intrauterin død. Han avslutter med en diskusjon av «fosteret som pasient» og den spenningen han ser mellom dette begrepet og svangerskapsavbrudd.

Woods har et uvanlig bredt kildegrunnlag, og det henvises til tall og artikler fra mange land, ikke minst fra Norden. Han fremhever kvaliteten av registerdata fra Norge siden 1870, og data fra Medisinsk fødselsregister fra 1967 får den positive omtale de fortjener. Julie Backer, Leiv Bakketeig, Margit Rosenberg, Sølvi Sogner og Gunnar Thorvaldsen siteres, og norske tall går igjen i flere av figurene og tabellene.

Dette er en av de mest faktspekkede og informasjonsrike tekster jeg kan huske å ha lest. Den er ikke umiddelbart like lett å lese hele veien, men teksten og resonnementene gir belønning for det periodiske strevet. Dette er en bok det er lett å gi sterke anbefalinger.

Boken bør finnes i sykehusbibliotek, på pediatriske og obstetriske avdelinger, og hos leger som er interessert i å kjenne forutsetningene for dagens praksis.

Per E. Børdahl

Kvinneklinikken

Haukeland universitetssykehus

Når døve kan høre

Marc Marschark,

Patricia Elisabeth Spencer, red.

The Oxford handbook of deaf studies, language, and education – Volume II

2. bd., 512 s, tab, ill. Oxford: Oxford University Press, 2010. GBP 80
ISBN 978-0-19-539003-2

Denne boken er en samling kapitler innen forskning på døve og tunghørte. Den er sparsomt illustrert, med tabeller. Dette er volum 2, volum 1 ble utgitt i 2003. Målgruppen er først og fremst yrkesgrupper som arbeider med utdanning av døve og tunghørte, men den er også av interesse for leger som regelmessig møter disse gruppene.

Hensikten med utgivelsen er ifølge redaktørene å begrense uvitenhet innen døvefeltet. De ønsker å gi kunnskapsbasert informasjon om døves skolegang, viktigheten av foreldres involvering i sine døve barns oppvekst og skolegang, døve og tunghørtes påvirkning av egen fremtid, nødvendigheten av et mangfold av strategier for læring og bruk av språk, og forbedringer innen teknologi, kognitiv vitenskap, lingvistik og sosialvitenskap.

De to første delene er særlig av interesse for yrkesgrupper som jobber med utdanning, og øvrige lesere anbefales eventuelt å lese disse kapitlene sist, hvis de skal leses.

I resten av boken tas det opp flere interessante temaer, bl.a. døves identitet. Mange døve har en sterk identitet som døv, noe som må tas på alvor om man ønsker å forstå denne gruppen. Er døveidentiteten i endring? Mange døve vestlige barn får i dag cochleaimplantater. Det er fremdeles lite forskning på dette området, og det kan være langt mellom kunnskapsbaserte tiltak og strategier. Tegnspråk som førstespråk i Norge taper terreng. Da er det interessant å lese at hørende barn av døve foreldre initialt kommer bedre språklig ut enn vanlige hørende barn i en av studiene som blir omtalt. Diskusjonen om fordelene med tegnspråk versus talespråk lever i beste velgående.

Barn som har fått cochleaimplantat, skårer som tunghørte i de fleste tester. Det innebærer en del utfordringer. Vi definerer gjerne cochleaimplantatoperasjoners vellykkethet ut fra om barnet går på vanlig skole eller ei. Men hvordan er det å vokse opp som skolens eneste tunghørte/døve? I denne boken sies det at disse barna ofte er ensomme og har få normalt hørende venner. Vi vet at voksne døve og tunghørte sliter i høyere grad med bl.a. depresjon, angst, myalgi og søvnproblemer enn gjennomsnittsbefolkningen. Er det mulig å forebygge disse lidelsene? Nå legges flere døveskoler ned. Er det en utvikling til det bedre?

En far som blir sitert, sier om sin døve datter, som etter en vellykket cochleaimplantatoperasjon snakker like bra engelsk som hun behersker tegnspråk: «Oh, yeah, she is still deaf. But now she can hear». Så enkelt, og likevel så vanskelig for oss å forstå?

Maja Husa Jakobsen

Legene på Sinsen